

Ks. Edward Formicki CM, *Katolicka nauka społeczna. Materiał edukacyjny dla studentów teologii*, Wydawnictwo Instytutu Teologicznego Księży Misjonarzy, Kraków 2014, 776 stron (ISBN 978-83-7869-174-7)

Książka ks. Edwarda Formickiego CM stanowi monumentalne dzieło prezentujące stan katolickiej nauki społecznej uprawianej na gruncie polskim w II połowie XX wieku i także na przełomie stuleci. Rozważania są syntezą wiedzy z zakresu katolickiej nauki społecznej, jaki wyłania się z lektury licznej literatury przedmiotu, której daty wydania niejako zamykają początkowe lata obecnego stulecia, co pozostaje w zbieżności z końcem pontyfikatu papieża św. Jana Pawła II.

Struktura książki jest przejrzysta, metodologicznie logiczna i merytorycznie uzasadniona. Jej treść odznacza się wnikliwym namysłem naukowym i dydaktycznym. Kształtowała się bowiem w trakcie długoletnich wykładów, podczas których z pewnością poddawana była licznym korektom i uzupełnieniom. Jest więc swego rodzaju świadectwem epoki, którą można zidentyfikować jako czas dojrzewania katolickiej nauki społecznej pod wpływem pastoralnej troski Jana Pawła II.

Autor książki, ks. dr Edward Formicki, po mistrzowsku potrafił wczuć się w tę papieską troskę i dzięki temu zdołał ukazać całą dotychczasową spuściznę katolickiej nauki społecznej w myśl zasady *sentire cum Ecclesia*. Albowiem już we wstępie, który zatytułował *Nota informacyjna autora* napisał: „W ramach zajęć z katolickiej nauki społecznej alumni powinni zaznajomić się z podstawowymi zagadnieniami życia społecznego, politycznego i gospodarczego. Historia nauki społecznej Kościoła powinna ukazać zarówno jej ciągłość, rozwój, jak i aktualność. Szczególną uwagę należy zwrócić na te części nauki społecznej Kościoła, która formułuje antropologiczno–personalistyczne podstawy jej nauczania, zasady i normy życia społecznego. W tym celu należy odwoływać się do dokumentów społecznych Kościoła” (s. 44).

Może trochę „odstraszać” objętość dzieła, niemniej jednak wydaje się, że jest to wrażenie, które Czytelnik, autentycznie zainteresowany katolicką nauką

społeczną, z łatwością powinien przezwyciężyć. Książka nie jest przeznaczona do „jednorazowej” lektury, lecz jako rodzaj podręcznika akademickiego może służyć do wielokrotnego wglądu w poszczególne zagadnienia podczas całego procesu edukacji. Studenci teologii otrzymują bowiem w ramach jednego dzieła całościowy przegląd zagadnień katolickiej nauki społecznej. Do tej pory taki uniwersalny charakter miała w Polsce jedynie słynna książka prof. Czesława Strzeszewskiego.

Należy więc wyrazić uznanie dla Zgromadzenia Księży Misjonarzy, dzięki któremu dzieło życia ks. Edwarda Formickiego zostało udostępnione szerszemu gronu Czytelników w postaci edycji książkowej. Poza walorami edukacyjnymi, i w pewnym sensie ewangelizacyjnymi, inicjatywa ta ma także wartość świadectwa historycznego. Ukazuje stan rozwoju katolickiej nauki społecznej w określonych warunkach historycznych, które wciąż domagają się wszechstronnego rozeznania. Omawianą książką z pewnością zainteresują się studenci teologii, ale nie tylko. Wydaje się, iż będzie ona owocną lekturą dla każdego, kto racjonalnie i nie bez respektu dla przesłanek wiary pragnie troszczyć się o rozwój dobra społecznego.

Można z niektórymi ujęciami polemizować, ale charakter książki pozwala na prezentację własnych przemyśleń Autora, zwłaszcza odnośnie do formułowania myśli i sądów, o ile nie pozostają one w sprzeczności z urzędowym nauczaniem społecznym Kościoła. A jeśli chodzi o ten aspekt, to trzeba przyznać, że książka odznacza się niezwykle staranną dbałością o wierne przekazanie autentycznej myśli społecznej Kościoła.

Można ponadto stwierdzić, że Autor podjął się trudu polegającego na pewnym uporządkowaniu wiedzy na temat katolickiej nauki społecznej. Całość materiału podzielił na 41 rozdziałów, które pogrupował w ramach czterech części, nadając im starannie przemyślane tytuły. Warto je w tym miejscu przynajmniej wymienić: 1. *Podstawy nauki społecznej Kościoła*; 2. *Etapy rozwoju myśli społecznej Kościoła*; 3. *Człowiek w społeczeństwie*; 4. *Przestrzeń międzyludzka*. Niezwykle cennym pomysłem jest umieszczenie na końcu każdej części przykładowego zestawu pytań kontrolnych. Poprawność odpowiedzi własnych Czytelnik ma możliwość skonfrontowania z odpowiedziami umieszczonymi na końcu książki w odpowiednim Aneksie.

Analizując zamysł całego dzieła, nietrudno uświadomić sobie, że dalekością celem wysiłków Autora jest woła krzewienia społecznego orędzia Kościoła, które ostatecznie wpisuje się w nurt nowej ewangelizacji. Z tego względu tekst jak najbardziej zasługuje na to, by dostrzec w nim nie tylko walory intelektualne, naukowe, teologiczne, ale także pastoralne, ewangelizacyjne.

Wypada żywić uzasadnioną nadzieję, że pozycja książkowa ks. Formickiego wzbogaci nie tylko księgozbiory będące w posiadaniu specjalistów katolickiej

nauki społecznej, ale trafi także do historyków myśli społecznej, w szczególności myśli chrześcijańskiej, jak również do wszystkich, których interesuje społeczne nauczanie Kościoła katolickiego.

Jan Mazur *OSPPE*